

חיי שרה

מה סוד ה'הצלחה'

ואומר אל אדוני אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי, ויאמר אלי ה' אשר התהלכתי לפניו ישלח מלאכו איתך והצליח דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית אבי. (חיי שרה כד, לט-מ)

בפרשת חיי שרה מסופר באריכות על מסעו של אליעזר עבד אברהם לחרן, במטרה להביא משם אשה ליצחק אבינו. התורה מספרת בפירוט רב מה הורה אברהם אבינו לאליעזר, אלו ברכות הוא קיבל, כיצד ועם מה הוא הלך, ומה היה בהגיעו לחרן.

מלבד העובדה שסיפור זה מפורט בתורה - התורה גם כופלת את הסיפור פעם נוספת. כאשר אליעזר מספר ללבן ובתואל, אביה ואחיה של הכלה המיועדת רבקה, את כל הקורות איתו, התורה מפרטת בשנית את כל מה שאליעזר מספר להם.

על הסיבה לכך שהתורה כותבת בפירוט ואף כופלת את כל פרטי הסיפור - מובא במדרש "יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום, מתורתן של בנים"¹. לסיפור זה של "עבדי אבות", יש חביבות מיוחדת, ולכן הוא נכפל בתורה.

כאשר מתבוננים ומשווים בין הסיפור כפי שהוא התרחש במקור, כפי שהתורה מספרת זאת בפעם הראשונה, לבין הפעם השניה שהוא מופיע בתורה, כאשר אליעזר מספר זאת למשפחתה של רבקה - אנו מוצאים כמה שינויים, שינויים הדורשים ביאור.

אחד ההבדלים הוא: במקור מופיע, כאשר אליעזר שואל את אברהם: "אולי לא תאבה

---

1. בראשית רבה ס, ח

האשה ללכת אחרי אל הארץ הזאת, ההשב אשיב את בנך אל הארץ אשר יצאת משם"²?

עונה לו אברהם אבינו: "השמר לך פן תשיב את בני שמה, ה' אלוקי השמים .. ישלח מלאכו לפניך, ולקחת אשה לבני משם".

ואילו כאשר אליעזר חוזר ומספר את הדברים ללבן ובתואל, הוא מוסיף מילים שאברהם אבינו לא אמר לו: "ואומר אל אדוני, אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. ויאמר אלי, ה' ... ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך, לקחת אשה לבני"³.

אליעזר מוסיף את המילים "והצליח דרכך", הוא מכניס בפי אברהם את המילה "והצליח", דבר שלא נאמר לו. דבר זה דורש ביאור, על סמך מה הוא מוסיף זאת? מי הבטיח לך "הצלחה"?!
■

אנו מוצאים שינוי נוסף בין דברי אברהם במקור, לבין סיפורו של אליעזר. אברהם אומר לו: "ה' אלוקי השמים .. ישלח מלאכו לפניך", המלאך ילך "לפניך", ואילו אליעזר אמר להם, שאברהם אמר לו: "ה' ... ישלח מלאכו אתך", המלאך לא ילך "לפניך", אלא רק "אתך".

מה ההבדל בין "לפניך", לבין "אתך".

אתך - פירושו: יחד איתך. לפניך - פירושו: הוא יקדים אותך, הוא ילך לפניך.

אתך - פירושו, שאתה צריך לעבוד, העבודה מוטלת עליך, אבל המלאך יסייע בידך, הוא יהיה "אתך", לצדך.

לפניך - פירושו, שאת כל העבודה עושה המלאך, הוא הולך "לפניך", הוא מיישר לך את הדרך, הוא דואג להסדיר את כל הדברים. אותך צריך רק כדי שיהיה אדם פיזי במקום שייצג את אברהם אבינו. אבל העבודה כולה נעשית - על ידי המלאך, הוא כבר הולך "לפניך".

בשליחות זו של אליעזר, המלאך אכן הלך "לפניו", העבודה כולה נעשתה על ידו. הוא ארגן את קפיצת הדרך של אליעזר, הוא זה שגרם לרבקה לצאת מהבית עוד לפני הגעתו של אליעזר למקום, ולהביא לכך שעוד בשעה שאליעזר מתפלל, עוד

2. בראשית כד, ה

3. כד, לט

לפני סיום תפלתו "ויהי הוא טרם כלה לדבר" - היא כבר נמצאת במקום, "והנה רבקה יוצאת .. וכדה על שכמה". וכן כאשר התעורר חשש שבתואל רוצה להרעיל את אליעזר - המלאך הסדיר את הענין. לאורך כל הדרך המלאך הלך "לפניו".

הסיבה לשינוי זה בדבריו של אליעזר נעוץ בכך, שכאשר אליעזר משוחח עם לבן ובתואל והוא זקוק להשיג את הסכמתם לשידוך זה - הוא לא יכול לספר להם את האמת כולה, לספר שהכל בעצם מנוהל על ידי המלאך, הוא לא יכול לומר להם שהמלאך הולך "לפניך", כי באם הם ישמעו זאת - הם יאמרו לו, מה אתה רוצה מאיתנו, אנחנו בכלל לא צד כאן, הכל מנוהל על ידי המלאך.

לכן, היה עליו לומר להם "ה' ... ישלח מלאכו אתך", אמנם יש מלאך שמסייע, אבל הוא רק "אתך", הוא רק לצידי, אני מנהל את הכל, השידוך מתנהל באופן טבעי, ולשם כך אני זקוק להסכמתכם.

למרות שהוא אמר להם שהמלאך מגיע רק "איתך", בכל זאת הוא רמז להם שמעורב כאן כוח עליון שמלווה אותו, כוח באופן של "לפניך". ולכן הוא מוסיף את המילים "והצליח דרכך". נכון, המלאך שהולך כאן הוא רק "אתך", אבל מיד אחרי זה הוא מוסיף: "והצליח דרכך". מובטחת לי "הצלחה".

"הצלחה", משמעותה מתנת שמים שאינה מותנית ואינה תלויה בעבודת האדם. הצלחה היא מתנה מהקב"ה. כמו שנאמר לגבי יוסף הצדיק "ואשר הוא עושה - ה' מצליח", הוא זכה להצלחה מהקב"ה בכל מה שהוא עשה.

אליעזר אומר להם, אמנם אני הולך בשליחותו של אברהם ועלי מוטלת העבודה, המלאך הוא רק "אתך", אבל בעצם נאמר לי "לפניך", מובטחת לי "הצלחה", מתנה מלמעלה להצלחת השליחות.

ואכן, כאשר הם שמעו את הביטוי הזה, הם מיד השיבו לו: "מה יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב".

הצלחה - משמעותה מתנה מלמעלה, מעל ומעבר ליכולת האישית, הצלחה היא

"ישלח מלאכו לפניך", מלאך שהולך לפניך ומבצע עבורך את העבודה באופן על טבעי -

אבל איך זוכים לזה, איך נהיים "מצליחנים", מאיפה משיגים כזה מלאך שילך "לפניך"? כדי להצליח - יש להיות כמו אליעזר: יש להיות באופן של "יפה שיחתן של עבדי אבות".

ראשית כל, יש להיות "עבדי אבות", על האדם לטעת בעצמו את ההכרה והתחושה שהוא "עבדי אבות", הוא בטל לאבות הקדושים, לבורא העולם, לרוחניות, לצדיק הדור, כעבד.

כל עוד אתה "מציאות" משל עצמך, אזי עד כמה שהמציאות שלך תהיה גדולה - היא עדיין לא יכולה להכיל כוח עליון על טבעי, עם כל הגדלות שלך - אתה מוגבל. ואילו הכוח האלוקי, ה"הצלחה", הוא בלתי מוגבל.

כדי "להצליח", כדי לקבל מתנת שמים באורח על-טבעי, אסור למציאות שלך להתבטא, להתבלט, להפריע למתנה זו. לכן עליך להיות "עבדי אבות".

בנוסף לכך, צריכה להיות אצלך "שיחתן של עבדי אבות", שיחה במובן של תפלה, כדברי הגמרא על הפסוק בסוף סיפור זה "ויצא יצחק לשוח בשדה"⁵, אומרת הגמרא "אין שיחה אלא תפלה". עליך להכיר ולהבין שאינך יכול להסתמך רק על הכוחות האישיים שלך, אלא עליך להתפלל אל הקב"ה.

כאשר תהיה "עבדי אבות", ויהיה אצלך "שיחתן של עבדי אבות" - יש בידך את המתכון להצלחה, או אז תזכה ל"ישלח מלאכו לפניך", ל"והצליח דרכך", בכל מעשי ידיך.

(לקוטי שיחות חלק כה)